

A Pécsi Ítéltábla Pécsen, a 2017. évi január hó 13. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

ítéletet:

A másodfokú bíróság a csalás büntette és más bűncselekmények miatt **vádlott** ellen indított büntetőügyben a Kaposvári Törvényszék 15.B.342/2015/40. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

A vádlott cselekményeit

- 1 rb. a Btk.373.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének (*I. pont*);
- 3 rb. a Btk.373.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének (*II., III. és IV. pont*), melyekből 2 rb. cselekmény folytatólagosan elkövetett (*III. és IV. pont*), míg 1 rb. cselekmény kísérleti szakban maradt (*III. pont*); és
- 4 rb. a Btk.345.§-ában meghatározott hamis magánokirat felhasználása vétségének minősíti (*III., IV., VI. és VII. pont*), melyek közül 2 rb. cselekmény folytatólagosan elkövetett (*IV. és VII. pont*).

A halmazati büntetést szabadságvesztésként tekinti kiszabottnak, melyet börtönben rendel végrehajtani.

A vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárás során felmerült 20.000 (húszezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott részfelmentése miatt, bűnösségének a felmentő rendelkezésekkel érintett vádpontokban történő megállapítása, valamennyi cselekmény eltérő, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) rendelkezései szerinti minősítése, a kiszabott büntetés súlyosbítása, valamint a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának a rendelkező részben történő meghatározása végett fellebbezett.

A vádlott és védője elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért jelentett be jogorvoslati kérelmet.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában, valamint a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn: a felmentést támadó és súlyosbítást célzó részében visszavonta, míg az elbíráláskor hatályos büntető törvény alkalmazása, a cselekmények ennek megfelelő minősítése és a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos rendelkezés ítéletben történő rögzítése tekintetében azonos tartalommal terjesztette elő.

A vádlott és a védő a nyilvános ülésen a perorvoslati nyilatkozatukkal egyező tartalommal szólaltak fel.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogorvoslattal megtámadott ítéletét a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban Be.) 348.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. E felülbírálat azonban a Be.348.§ (2) bekezdése alapján nem terjedt ki a tényállás V./, VI./ és VII./ pontjaiban rögzített 3 rb. csalási cselekményre, melyekkel kapcsolatban az elsőfokú bíróság felmentő rendelkezést hozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján – figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdésének a) pontjára – az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

A **kft1.** által a 2008. évi június hó 10. napján megvásárolt telephely helyesen az 05/11. helyrajzi szám alatt szerepel a nyilvántartásban. *(Tulajdoni lap másolata a nyomozati iratok 3039-3043. oldalain.)*

A tényállás II./ pontjában írt cselekménnyel a vádlott helyesen 17.616.552 forint kárt okozott sértett 1sértettnek, melyből összesen 2.500.000 forint térült meg; a meg nem

térült kár összege 15.116.552 forint volt. *(Számla másolati példánya a nyomozati iratok 1181. oldalán, valamint sértett ltanúvallomása a nyomozati iratok 1195–1197. oldalain.)*

Az ítélet 13. oldalának második bekezdésében szereplő, 2009. február 2-án felhasznált szerződéstervezet valótlan tartalmát az jelentette, hogy a **kft1.** ai telephelyén nem tárolt 1800 tonna takarmánykukoricát. *(Ténybeli következtetés.)*

A fenti kiegészítésekkel, illetve helyesbítésekkel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás immár mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az a vádlott védekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a büntetőeljárási törvény rendelkezéseinek megfelelően, azokat betartva, a tényállás megnyugtató felderítéséhez szükséges mértékben folytatta le; az ennek során feltárt és mérlegelési körébe vont bizonyítékokat külön-külön, illetve együttesen is a logika szabályainak megfelelően értékelte. Indokolási kötelezettségének teljesítése körében pedig részletesen foglalkozott a vádlott védekezésének vizsgálatával, ezzel kapcsolatos érvelésével a másodfokú bíróság mindenben egyetértett. Így ezek tételes megismétlését nem, mindössze – a bejelentett jogorvoslati kérelmek tartalmára tekintettel – az alábbiak kiemelését tartotta szükségesnek:

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás során a lehetőségekhez képest megkísérelte a tényállás megállapításához szükséges múltbéli adatok tisztázását. Az idő múlásából fakadóan ez nyilvánvalóan nem lehetett teljes körű, ami – legalábbis részben – a vádlottnak is felróható volt, hiszen a **kft1.** könyvelési iratainak megőrzését a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény az ő – mint a gazdasági társaságot ténylegesen képviselő személy – kötelezettségeként határozta meg.

Az iratok elvesztésével kapcsolatos védekezését az eljárás során beszerzett egyéb adatok egyértelműen megcáfolták: bizonyosan nem maradtak a kft.i telephelyén, de a könyvelőnél sem hagyta és a felszámolóbiztoshoz sem juttatta el azokat. Ez utóbbit a Pécsi Városi Bíróság a 2011. évi január hó 10. napján jogerőre emelkedett 21.B.1500/2010/11. számú ítéletében meg is állapította.

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával is, hogy a **kft1.** gazdasági helyzete a 2008. év közepére megrendült. A társaság

fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetével a vádlottnak teljes mértékben tisztában kellett lennie, hiszen a kft. gazdasági kapcsolatai és vagyoni viszonyai feletti rendelkezési jogkört ő gyakorolta. Ezért az ezt követően kötött és részben a vád tárgyát képező jogügyletek vonatkozásában a vádlott jóhiszemősége eleve megkérdőjelezhető volt. Az a tény pedig, hogy az érdekkörébe tartozó gazdasági társaság veszteségeit a törvényes gazdálkodásának menetében szenvedte el: nyilvánvalóan nem adhat alapot arra, hogy ezt a hiányt a vádlott megtévesztéssel, más jóhiszemű gazdálkodóknak kárt okozva pótolja.

Az elsőfokú bíróság azonban még a fenti időszakot követően kötött jogügyletekkel összefüggésben is kirekesztett egyes vádlotti magatartásokat a büntetőjogi felelősség köréből; azokat az eseteket, amelyek vonatkozásában a vádlott teljesítési képessége, illetve teljesítési készsége nem volt kétséget kizáró bizonyossággal kizárható.

A felülbírálat tárgyát képező, a tényállás I-IV. pontjaiban leírt cselekmények vonatkozásában az elsőfokú bíróság a tényfelderítési kötelezettségének teljes mértékben eleget tett.

Ennek alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy kétséget kizáróan bizonyítást nyert, hogy a vádlottnak a szerződésekben vállalt kötelezettségek teljesítése már eleve nem állt szándékában, illetve az általa vezetett gazdálkodó szervezet objektíve sem volt abban a helyzetben, hogy vállalt kötelezettségeit teljesíteni tudta volna. A vádlott erre vonatkozó, az eljárás során mindvégig következetesen tagadását a rendelkezésre álló bizonyítékok megnyugtatóan cáfolták; a szerződő partnerek nyilatkozataiból, a tanúk vallomásából, a **kft1.** anyagi helyzetéből, valamint a birtokában lévő termény mennyiségéből kizárólag az a következtetés volt levonható, hogy a terhére rótt szerződésekből folyó kötelezettségeinek teljesítésére nem kerülhetett sor.

Mindezek ellenére szükségessé vált a tényállás helyesbítése, ugyanis abból nem volt egyértelműen megállapítható, hogy a **kft1.** által megvásárolt, 05/11. helyrajzi szám alatt felvett, mezőgazdasági célra létesített ingatlan melyik magyarországi településen fekszik. Ezt a másodfokú bíróság az ingatlan-nyilvántartás adatai alapján pótolta.

A tényállás II./ pontját érintően, sértett 1sértett által a 2008. évi szeptember hó 28. napján 17.616.552 forintról kiállított számla összege – amely a vádlott által ténylegesen elszállított 358,06 tonna búza ellenértékét tanúsította – egyben a jogügylettel felmerült kár mértékét is meghatározta.

Ekként a vádlott által a későbbiekben, jóval a teljesítési határidőt követően, a sértett többszöri felszólítására megfizetett, összesen 2.500.000 forintot csupán a kár utólagos megtérítésének lehetett tekinteni.

A tényállás III./ pontjában írtakkal kapcsolatban a másodfokú bíróság szükségesnek tartotta annak kifejezett rögzítését is, hogy a szerződéstervezetben feltüntetett termékmennyiséggel a **kft1.** nem rendelkezett, a vádlott által felhasznált okirat tehát valótlan tartalmú volt.

A fentiek szerint kiegészített, illetve helyesbített tényállás a Be.352.§ (2) bekezdése folytán irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

E tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére.

Következésképpen a bejelentett fellebbezések felmentést célzó részükben nem voltak megalapozottak.

A cselekmények minősítése azonban nem felel meg a büntető anyagi jog rendelkezéseinek, az elsőfokú bíróság ugyanis tévesen foglalt állást a büntetőtörvény időbeli hatályának kérdésében.

A szóban forgó kérdésben a legutóbbi időben kialakult és egységesé váló ítélkezési gyakorlat szerint a bíróságoknak az ún. középértékből kiinduló büntetés-kiszabási kötelezettsége (Btk.80.§ (2) bekezdés) – miután nem jár az irányadó büntetési tétel kereteinek változásával, illetve a középértéknél enyhébb büntetés kiszabása továbbra sem tilalmazott – az időbeli hatály szempontjából nem tekinthető szigorúbb elbírálást előíró szabálynak, következésképpen nem is zárhatja ki a feltételes szabadság eltérő szabályozásának a Kúria 4/2013. Büntető Kollégiumi véleményében írt módon történő figyelembe vételét.

Ez egyúttal azt is jelentette, hogy a cselekmények elkövetésének idején hatályos 1978. évi IV. törvény (rég. Btk.) alkalmazását sérelmező ügyészi fellebbezés megalapozottnak bizonyult.

A vádlott cselekményeinek törvényes minősítése tehát *1 rb.* a Btk.373.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette (*tényállás I. pontja*); *3 rb.* a Btk.373.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette (*tényállás II.,III. és IV. pontja*), melyből 2 rb. cselekmény a Btk.6.§ (2) bekezdése értelmében folytatólagosan

elkövetett (III. és IV. pont), míg 1 rb. cselekmény a Btk.10.§ (1) bekezdése szerinti kísérlet (III. pont); illetve 4 rb. a Btk.345.§-ában meghatározott hamis magánokirat felhasználásának vétsége (*tényállás III.,IV.,VI. és VII. pontja*), melyek közül 2 rb. cselekmény a Btk.6.§ (1) bekezdése értelmében folytatólagosan elkövetett (IV. és VII. pont).

Nem értett egyet ugyanakkor a másodfokú bíróság a védőnek az üzletszerűség – mint minősítő körülmény – mellőzését célzó álláspontjával. Az irányadó tényállás szerint a vádlott mintegy egy éven belül négy rendbeli vagyon elleni bűncselekményt (csalást) követett el, melyből kettő önmagában is több részcselekményből tevődött össze. Az üzletszerűségnek tehát mind a tárgyi oldalon (ugyanolyan bűncselekmény, illetve részcselekmény ismételt elkövetése), mind az alanyi oldalon (rendszeres haszonszerzésre törekvés) meghatározott feltételei maradéktalanul megvalósultak.

A vádlott cselekményeire irányadó halmazati büntetés tételkerete a megváltozott minősítés ellenére is öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, kiszabásának jogszabályi alapja azonban a Btk.81.§ (1) és (3) bekezdése, a Btk.80.§ (2) bekezdése szerinti középértékű pedig tíz év.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt feltárta, és azokat súlyuknak megfelelően is értékelte. A megváltozott minősítésre figyelemmel azonban további enyhítő körülményként kellett figyelembe venni a vádlott javára azt, hogy a vagyon elleni bűncselekményei közül egy kísérleti szakban maradt.

A büntetéskiszabási körülmények közül legnagyobb jelentőséget kétségtelenül az idő múlásának kellett tulajdonítani, melynek kiemelkedő nyomatékát a bűncselekmények befejezése és jogerős elbírálása között a vádlott felróható közrehatása nélkül eltelt mintegy nyolc év jelentette. Még annak szem előtt tartásával is, hogy a Btk. hatálybalépése folytán ez cselekményeinek némileg enyhébb elbírálását is eredményezte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés nemével és mértékével egyetértett, annak enyhítésére törvényes lehetőséget nem látott. Az elsőfokú bíróság ítéletének ezzel kapcsolatos része mindössze annyiban szorult helyesbítésre, hogy az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazása folytán a halmazati büntetés alsó határánál enyhébb szabadságvesztés kiszabása a Btk.82.§ (2) bekezdésének b) pontján alapul, azt a Btk.35.§ (1) bekezdése alapján

szabadságvesztésként kiszabottnak kellett tekinteni, melynek végrehajtási fokozata börtön.

Ez egyúttal azt is jelentette, hogy a vádlott és a védő által bejelentett fellebbezések az enyhítést célzó részükben sem voltak alaposak.

A Be.258.§ (2) bekezdésének e) pontja szerint a bíróság ítélete rendelkező részének tartalmaznia kell a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges legkorábbi időpontját is, amelyet a másodfokú bíróság a Btk.38.§ (2) bekezdésének a) pontja szerint a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban határozott meg.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.372.§ (1) bekezdése alapján a fenti indokok alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Megállapította továbbá, hogy a másodfokú eljárás során 20.000 forint bűnügyi költség merült fel, amelyet a Be.403.§ (5) bekezdése alapján az állam visel.

Pécs, 2017. január 13.

Dr. Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr. Hudvágner András s.k. előadó bíró, Dr. Túri Tamás s.k. bíró

A Kaposvári Törvényszék 15.B.342/2015/40. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.II.46/2016/7. számú ítélete folytán – az abban írt változtatásokkal – a 2017. évi január hó 13. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Krémer László s.k.
a tanács elnöke